

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378.17:613

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15742256>

Аксіологічний підхід як основа формування ціннісних орієнтирів майбутніх педагогів професійного навчання

Довгаль Роман Геннадійович

аспірант кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна, ramzesok@gmail.com,

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-0973-320X>

Прийнято: 19.05.2025 | Опубліковано: 29.05.2025

***Анотація.** Мета статті полягає у визначенні значимості аксіологічного підходу в професійній підготовці майбутнього педагога професійного навчання. **Методи.** Дослідження проводилося на основі методів аналізу й узагальнення, що дозволили виділити ключові положення аксіологічного підходу як актуального напрямку філософії освіти та професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання. **Результати.** У статті надається аналіз провідних вітчизняних та зарубіжних досліджень в галузі формування ціннісних орієнтирів у майбутніх педагогів професійного навчання й аксіологічної складової системи професійно-педагогічної освіти. Доведена необхідність формування ціннісних орієнтацій особистості майбутніх педагогів професійного навчання в процесі професійної підготовки. Аксіологічний підхід розглядається як гуманістичний напрямок філософії освіти, теоретичні положення якого обґрунтовують концепцію розвитку світу й людини в єдиній системі цінностей, відносин, оцінок і ціннісних*

орієнтацій, заснованих на ідеї гармонізації. Визначені особливості аксіологічного підходу. Професійна підготовка майбутніх педагогів професійного навчання у контексті аксіологічного підходу стає умовою прилучення до духовних основ і розвитку соціокультурних професійно-особистісних особливостей. **Висновки.** Розглянуті теоретичні основи аксіологічного підходу й практичні аспекти, що впливають на процес професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, наведені в статті, доповнюють основні положення й методичку безперервної професійної освіти.

Професійна підготовка майбутніх педагогів професійного навчання, заснована на аксіологічному підході, сприяє вирішенню актуальних завдань сучасної освіти, пов'язаних з розвитком у здобувачів освіти системи освітніх і професійних цінностей: усвідомлення соціальної й особистісної значимості професії педагога, її гуманістичної місії й розуміння власного ставлення до базових ціннісних установок професії, а також мотивів, що забезпечують професійне становлення.

Ключові слова: аксіологічний підхід, педагог професійного навчання, ціннісні орієнтири, критерії професійної компетентності.

Axiological approach as basis of formation of valuable reference points of future teachers of vocational education

Roman Dovgal

PhD student of the Department of Pedagogy,

Methods and Management of Education

V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svobody Square, Kharkiv, 61022,

ramzesok@gmail.com,

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-0973-320X>

Abstract. *Research objective – to define the importance of axiological approach in vocational training of future teacher of vocational education. **Methods.** The study was conducted on the basis of methods of analysis and generalization, which allowed us to highlight the key provisions of the axiological approach as a relevant direction in the philosophy of education and professional training of future teachers of vocational education. **Results.** In article the analysis of the leading domestic and foreign researches in the field of formation of valuable reference points at future teachers of vocational education and an axiological component of system of professional pedagogical education is provided. Need of formation of valuable orientations of the identity of future teachers of vocational education in the course of vocational training is proved. Axiological approach is considered as the humanistic direction of philosophy of education which theoretical provisions are proved the concept of development of the world and the person in the uniform system of the values, the relations, estimates and valuable orientations based on the idea of harmonization. Features of axiological approach are defined. Vocational training of future teachers of vocational education in the context of axiological approach becomes a condition of familiarizing with spiritual bases and development of sociocultural professional and personal features. **Conclusions.** The covered theoretical basics of axiological approach and practical aspects which influence process of vocational training of future teachers of vocational education provided in article, supplement basic provisions and a technique of professional education. Professional training of future teachers of vocational education, based on an axiological approach, contributes to solving the current problems of modern education related to the development of a system of educational and professional values in students: awareness of the social and personal significance of the teaching profession, its humanistic mission and understanding of one's own attitude to the basic values of the profession, as well as the motives that ensure professional development.*

Keywords: axiological approach, teacher of vocational education, valuable reference points, criteria of professional competence.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації й інформатизації, що відбуваються в усьому світі, приводять до необхідності пошуку духовно-моральних підстав розвитку суспільства й кожної людини, спрямованих на збереження й майбутній сталий розвиток. Система освіти в цьому процесі відіграє особливу роль, оскільки відбиває соціально-суспільні цінності й детермінує їх у цілісно-системне сприйняття окремою особистістю. Відповідно, система професійно-педагогічної освіти орієнтується на відновлення змісту й технологій підготовки майбутніх педагогів професійного навчання відповідно до перспективних тенденцій суспільно-економічного розвитку, заснованих на ціннісних і нормативних характеристиках професійної діяльності. В той же час, у галузі професійної освіти вченими виділяються протиріччя, що характеризуються як критичні між: необхідністю методологічної підготовки й вузькою спеціалізацією знань; реальними потребами суспільства й вимогами, що діють в устояних освітніх концепціях та закладені в державні освітні стандарти; обмеженістю індивідуальних можливостей особистості в засвоєнні знань і інтенсивним зростанням інформації, що викликає необхідність постійного відновлення й осмислення знань та ін.

У розглянутому контексті підвищується роль аксіологічного підходу, теоретичні положення якого обґрунтовують концепцію розвитку світу й людини як системи взаємозалежних і взаємодіючих цінностей, відносин, оцінок і ціннісних орієнтацій, заснованих на ідеї гармонізації. Таким чином, виникає нагальна потреба у вирішенні актуального завдання – обґрунтувати аксіологічний підхід як методологічну основу професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання. Для його вирішення треба

проаналізувати основні особливості аксіологічного підходу; філософські та психолого-педагогічні положення теорії цінності й ключову дефініцію «цінність» в уявленні різних дослідників. Такий науково-теоретичний аналіз дозволяє визначити актуальні напрямки професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, пов'язані з розвитком у здобувачів освіти індивідуальних і професійних цінностей.

Дослідження проводилося на основі методів аналізу й узагальнення, що дозволили виділити ключові положення аксіологічного підходу як актуального напрямку філософії освіти та професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальна методологія статті ґрунтується на теоретичному вивченні аксіологічного підходу. Зокрема, проблематику застосування аксіологічного підходу вивчали вітчизняні та зарубіжні науковці: Т. Белан [1]; М. Головач [2]; С. Гринюк і М. Желуденко [3]; Л. Кравченко [4]; Н. Мукан та ін. [5]; Ю. Пелех і Д. Кукла [6]; С. Ткачов та ін. [7,10]; Т. Тюльпа [8]; С. Дембіцький та ін. [9]; Н Шетеля [11]; V. Antoniuk й ін. [12], О. Kryvylova й ін. [13], K. Shahobitdinov [14], B. Siddikov [15]. Методологічною основою виступили: ідея розвитку людини як цілісного феномена; теорія розвитку особистості, що характеризує її психолого-педагогічні особливості в процесі взаємодії із групою; теорія цінностей, що відбиває різні напрямки дослідницького пошуку в розкритті змістовних аспектів аксіології й аксіологічного підходу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті є визначення значимості аксіологічного підходу в професійній підготовці майбутнього педагога професійного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аксіологічний підхід, розглянутий з позиції філософсько-педагогічної стратегії розвитку суспільних систем, відбиває соціально-гуманітарну роль освіти як фундаменту культури,

що збагачує й транслює духовно-моральний досвід, зберігаючи й розбудовуючи гуманітарний потенціал особистості як вищої суспільної цінності в забезпеченні гідного майбутнього.

Акцентуація на гуманістичних тенденціях розвитку суспільства й особистості з позиції ціннісних утворень припускає усвідомлення різних аспектів теорії цінностей – аксіології. Науково-теоретичний аналіз різних дефініцій поняття «цінності» свідчить про різні підходи до його розуміння, що дозволяє визначити певні її сутнісні характеристики. Так, філософські трактування ототожнюють цінність із новою ідеєю, яка виступає як індивідуальний або соціальний орієнтир, цінність сприймається як розповсюджений суб'єктивний образ і позначається через певні життєві уявлення, виступає синонімом культурно-історичних стандартів, асоціюється з конкретним життєвим стилем. Цінності розглядаються як духовні засади, що надають зміст людському життю, упорядковують дійсність відповідно до ідеалів, еталонних оцінок і загально визнаних норм. Водночас, психолого-педагогічні уявлення розглядають цінності як усвідомлені загальні змістові утворення, що визначають сукупність ставлення людини до різних сфер життєдіяльності (особистої, професійної, соціально-суспільної), які є відносно постійними та утворюючими моральну позицію індивіда.

Отже, цінності кожної особистості виступають як поняття й переконання, що задають і визначають спрямованість її поведінки, спонукають до діяльності, особливостей прояву почуттів, оцінок і ставлень. Вони також полягають у розумінні особистістю узагальненого соціального досвіду, який здобувається нею в процесі розвитку й багато в чому залежить від соціокультурних і виховних умов навколишньої дійсності.

Вивчення особливостей аксіологічного підходу дозволяє розглядати його як гуманістичну теорію розвитку суспільства й освіти для їх сталого розвитку. Воно також забезпечує реалізацію культурно-ціннісних засад концепції

сталого розвитку. Концепція сталого розвитку припускає специфічний набір цінностей, фундаментом яких є цінності моральності, відповідальності, справедливості. Ці цінності найбільше повно відповідають уявленням про людину, її призначення та роль у суспільному розвитку. Ставлення особистості до тих або інших цінностей виражається в її ціннісних орієнтаціях, які регулюють поведінку та забезпечують її стійкість або нестійкість.

Усвідомлення найважливіших аспектів аксіологічного підходу, насамперед, об'єктивності світу цінностей у соціокультурній реальності, що проявляється на різних рівнях, призводить до необхідності їх безперервного вивчення й формування. У цьому контексті цінності сталого розвитку виступають об'єктивною основою оцінки, яка, у свою чергу, є суб'єктивним вираженням загальнозначущих цінностей. Вони, по-різному проявляються в окремих індивідів, соціальних груп і націй через вчинки, результати діяльності людини. Важливим аспектом досліджуваної проблеми є теза про взаємозалежність цінностей суспільства, окремих професійних співтовариств і ціннісних орієнтацій конкретної особистості. Цінності суспільства виражаються в суспільній свідомості у вигляді норм моралі, ідей, уявлень, правил, що регламентують професійну діяльність і способи комунікації в рамках усього суспільства. Цінності окремих професійних співтовариств характеризуються професійними нормами, прийнятими в рамках певних груп (педагогів, вчителів, вихователів), що мають цілісний характер. Ціннісні орієнтації конкретної особистості відбиваються в індивідуальному прояві норм поведінки й мотивах діяльності.

Відповідно до сказаного вище, систему цінностей можна розглянути як процес оволодіння культурою на різних рівнях: суспільному (глобальному), що припускає усвідомлення вищих духовних цінностей, загальнолюдської культури як культурно-історичного процесу розвитку; професійному, який обумовлює культуру професійних відносин і професійну відповідальність;

індивідуально-особистісному, що характеризує індивідуальну культуру особистості, її життєві установки, ступінь усвідомлення особистої відповідальності.

Цінності суспільного світогляду в галузі освіти обумовлюють цінності конкретних суб'єктів освітньої діяльності (педагогів, здобувачів освіти) за допомогою норм, що регламентують професійно-педагогічну діяльність і виступають як пізнавально-діюча система. У цьому зв'язку педагогічні цінності за рівнем існування можна умовно розділити на три групи цінностей: соціальні; групові; індивідуальні.

Проблема цінностей у професійній діяльності педагога досліджується як система засобів, що використовується для задоволення матеріальних, духовних і суспільних потреб особистості, а також як система цілей, що служать орієнтирами її соціальної й професійної активності.

На думку вітчизняної дослідниці Л. Кравченко, цінності педагогічної діяльності можна класифікувати за ознакою відповідності потребам особистості й професії. Вчений пропонує таку класифікацію цінностей: цінності, що забезпечують статус особистості в суспільстві, найближчому соціальному середовищу; цінності, що забезпечують задоволення потреби в спілкуванні; цінності, що забезпечують самовдосконалення; цінності, що забезпечують самовираження; цінності утилітарно-прагматичної спрямованості [4, с. 418].

Пропоновані авторкою види цінностей дозволяють розглядати їх, з одного боку, як умову професійної діяльності, а з іншого – як її результат. Таким чином можна констатувати, що процес, пов'язаний з розумінням і освоєнням особистістю різних цінностей, детермінує характер її ставлення до себе та до явищ навколишнього світу. У цьому зв'язку вченими пропонуються послідовне засвоєння цінності: від її пред'явлення в умовах реального виховання, первинного оцінювання й виявлення сутнісного значення до

усвідомленого прийняття, включення в реальні дії й закріплення в діяльності та поведінці.

На підставі викладеного вище можна сформулювати певні проміжні висновки з проблеми дослідження. Так, поняття цінностей розкривається як особливе утворення, сутнісний контекст якого характеризується певною системою й ієрархією понять й явищ, які відбивають зміст таких категорій, як відносини, значимість, культура, норми тощо. Цінності є невід'ємним елементом діяльності, а цінності кожної особистості, з одного боку, взаємозалежні з фундаментальними цінностями й залежать від них, а з іншого – впливають на формування ціннісних пріоритетів суспільства. Розуміння цінності особистості як ключового поняття аксіологічного підходу обумовлює актуальність професійної підготовки здобувачів освіти в єдності світоглядних, професійних і особистісних характеристик. Вони приводять до розвитку індивідуально значимих ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів з огляду на норми професійної етики, сприяють формуванню власного ставлення й позиції до основних професійних цінностей і настанов.

Професійна підготовка здобувачів професійно-педагогічної освіти стає в контексті аксіологічного підходу важливою умовою прилучення майбутніх педагогів професійного навчання до духовних основ і розвитку соціокультурних професійних та особистісних особливостей. Такий підхід формує й визначає систему цінностей здобувачів освіти як певну ієрархію значимих утворень: цінності-цілі, цінності-засоби, цінності-відносини, цінності-знання, цінності-якості [3].

Цінності-цілі спрямовані на розвиток розуміння значення концептуальних ідей педагогічної освіти, а також на усвідомлення й узгодження цілепокладання педагогічної діяльності з концепцією сучасної освіти. Цінності-засоби забезпечують розуміння значимості використання інноваційних, діагностичних та технологічних способів здійснення

педагогічної діяльності. Цінності-відносини розбудовують розуміння (володіння) конструктивними способами взаємодії в системі особистісних, міжособистісних і професійних відносин. Цінності-знання сприяють застосуванню в процесі навчання теоретико-методологічних і психолого-педагогічних знань про формування особистості й діяльності та про закономірності освітньо-виховної діяльності й ін. Цінності-якості проявляються в умінні будувати ефективну комунікацію, поважний діалог, усвідомлено виконувати професійні й поведінкові норми взаємодії, здатності до творчого пізнавального потенціалу тощо [Там само].

Викладене вище свідчить, що зміст професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання повинен відповідати перспективним тенденціям розвитку системи професійно-педагогічної освіти, заснованим на ціннісних і нормативних характеристиках професійної діяльності.

Отже, активна спрямованість на культурну й наукову спадщину, переосмислення, співвіднесення суспільно-педагогічних цінностей історичного минулого з реаліями сучасності та можливостями майбутнього перспективного розвитку дозволяє вирішити певні завдання професійно-педагогічної підготовки. Як відзначає дослідниця Т. Белан, «по-перше, актуалізується необхідність комплексного вивчення психолого-педагогічних проблем як спадкоємних і стійких системних взаємозалежностей, що мають ціннісний і культурний зміст, а також формують ієрархію індивідуально-особистісних цінностей кожного, хто навчається для майбутньої професійно-педагогічної діяльності. По-друге, відбувається: сприяння формуванню у здобувачів освіти культурних і професійно-етичних методів пізнання; цілеспрямований пошук необхідної психолого-педагогічної інформації та її аналіз й інтерпретація; осмислення та засвоєння необхідного й досить об'ємного змісту; розвиток системності мислення й педагогічного кругозору; усвідомленість застосування нового знання в практичній діяльності в

результаті погодженого взаємодії всіх учасників освітнього процесу» [1, с. 105].

Розглянуті положення обумовлюють використання в професійній підготовці майбутніх педагогів професійного навчання форм і методів, що розкривають культурно-ціннісний потенціал здобувачів освіти й формують ціннісні настанови в професії.

Професійна підготовка педагога професійного навчання являє собою складну, багатогранну систему, основою якої виступає навчання й виховання компетентного фахівця з певним комплексом цінностей. Вона включає формування не лише професійних знань, умінь і навичок, а й світоглядних орієнтирів, педагогічної культури, етичних принципів та особистісної відповідальності за результати освітнього впливу.

Критеріями професійної компетентності, що визначають рівень професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, на наш погляд, можуть виступати: компетентнісний, мотиваційний, операційний, рефлексивний і аксіологічний (див. табл. 1). Кожен з цих критеріїв охоплює відповідну площину професійного становлення, забезпечуючи цілісність підготовки майбутнього фахівця.

Таблиця 1

Критерії та компоненти оцінки рівня професійної компетентності майбутнього педагога професійного навчання

Критерії професійної компетентності	Компоненти професійної компетентності
Компетентнісний	Сформовані загальнопрофесійні та професійні компетентності.
Мотиваційний	Прагнення до професійного становлення й професійного росту, націленість на досягнення високих результатів в ході освоєння педагогічної професії.
Операційний	Досвід організації освітнього процесу, діагностика та своєчасна корекція результативності обраної професійної траєкторії.

Рефлексивний	Самоаналіз і самооцінка, критичний підхід до планування освітнього процесу й своєчасна робота над помилками.
Аксіологічний	Усвідомлення цінності суспільного визнання, продуктивності діяльності, відповідальності й продуктивності в професійній діяльності.

Джерело: авторська розробка

Виходячи з проблематики, що розглядається, ми акцентуємо увагу на аксіологічному компоненті як ключовому для сучасної педагогіки. Це зумовлено тим, що саме він визначає морально-етичну та духовну основу педагогічної діяльності, сприяє формуванню внутрішньої професійної позиції педагога. Професійне й особистісне становлення майбутнього педагога професійного навчання будується на формуванні трьох взаємопов'язаних складових:

- ціннісне ставлення – усвідомлення й прийняття педагогом соціально значущих цінностей, пов'язаних з його професією;
- ціннісна самосвідомість – здатність до самоаналізу, саморефлексії, визначення власної освітньої місії та ролі;

ціннісно-орієнтована поведінка – практична реалізація набутих цінностей у професійній діяльності, спілкуванні та педагогічній взаємодії.

Ціннісне ставлення, впливаючи на життєві установки майбутнього педагога, перетворюється в основний орієнтир поведінки, мотив спілкування й взаємодії. Як поле духовно-практичної діяльності, система ціннісного ставлення визначає своєрідність особистості майбутнього фахівця і його становлення. Тим самим формується ціннісна самосвідомість майбутнього педагога, оскільки відбувається прийняття цінностей, трансльованих суспільством, і визначення їх як індивідуально-професійного орієнтира. Даний процес має різнорівневий характер, починаючи із міжособистісного рівня об'єктивації цінностей, їхнього відбору і оцінювання, завершуючи

поступовим переходом на внутрішній, особистісний рівень, що має на меті перетворення засвоєних цінностей у власні ціннісні орієнтації.

Таким чином, аксіологічний підхід забезпечує глибинне внутрішнє наповнення професійної підготовки, спрямовуючи її на формування не лише фахівця, а й особистості з високими моральними орієнтирами, що є визначальним чинником успішної педагогічної діяльності в умовах сучасного суспільства.

Аксіологічний підхід у професійній підготовці майбутнього педагога професійного навчання розглядається нами як ефективний інструмент у формуванні особистісно значущих якостей у здобувачів освіти. Аксіологізація професійної освіти припускає акумуляцію педагогічних умов, що сприяють підвищенню мотивації здобувачів освіти та збільшенню їх власного аксіологічного потенціалу. Вона також сприяє формуванню в майбутніх педагогів професійного навчання аксіологічного потенціалу, що є важливою складовою процесу досягнення успіху в педагогічній діяльності й розвитку особистості здобувача професійної освіти.

Такому завданню формування у майбутніх педагогів професійного навчання аксіологічного потенціалу можуть сприяти певні методи та прийоми. Коротко схарактеризуємо їх.

Створення ситуацій успіху дозволяє пережити стан радості, придбати досвід самоактуалізації, самореалізації й самоповаги, сформувати більш стійку мотивацію на освітні (професійні) досягнення та розвиток особистісних і професійно-ціннісних настанов. Програвання аксіологічної проблематики в умовно заданій, наприклад, ігровій ситуації дозволяє перевести цінність у професійну дію й знайти відповідний спосіб вирішення проблеми. Аналіз проблеми з урахуванням різних точок зору, що відповідають функціональним обов'язкам керівника або педагога, формує інше розуміння ситуації, збагачуючи досвід прийняття рішень і підвищуючи відповідальність.

Включення ціннісних орієнтацій здобувачів освіти в дослідницьку діяльність по вивченню власних і соціокультурних установок, кращих мотивів і особистісних виборів, необхідних для майбутньої професії, забезпечує становлення індивідуально-творчого досвіду і його перетворення в систему наукових уявлень і знань (наприклад, підібрати комплекс діагностичних методик і провести самодослідження, ін.). Контент-аналіз і оцінка досліджуваного змісту, інновацій в галузі педагогічної практики розбудовують здатність зіставляти, порівнювати особистісні позиції, погляди, переконання з культурними зразками, нормами та ціннісними засадами.

Обговорення можливих сценаріїв розвитку подій підсилює мотиваційну готовність до пізнання, забезпечуючи розуміння й аргументацію змістовних життєвих питань, пов'язаних із цінностями професійного самовизначення й особистісними цінностями майбутніх педагогів. Проектування індивідуальної траєкторії професійного розвитку на основі своїх потенційних можливостей, реального ціннісного досвіду, що й здобувається, відповідно до моральних орієнтирів педагогічної професії розбудовує здатність бачити перспективу професійного руху. Наприклад, можна розробити програму саморозвитку, модель побудови своєї кар'єри, визначити мету, завдання й способи творчого саморозвитку. Важливо підкреслити, що гнучке й варіативне застосування різноманітних методів і прийомів в освітньому процесі надає професійній підготовці майбутніх педагогів професійного навчання індивідуально-диференційований характер.

Висновки. 1. Розглянуті теоретичні основи аксіологічного підходу й практичні аспекти, що впливають на процес професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання доповнюють основні положення й методик безперервної професійної освіти.

2. Гуманістичні засади сучасної освітньої системи актуалізують аксіологічний підхід, оскільки ідеї, закладені в аксіології, відображують

методологічні та методичні підстави, що дозволяють здійснювати професійну підготовку здобувачів освіти як процес розвитку загальнокультурних, професійних і особистісних цінностей відповідно до культурних ідеалів сучасної освіти в єдиній системі проблемно-цільової, проектно-пошукової й рефлексивної взаємодії.

3. Аксиологічний підхід, відбиваючи ціннісні загальнолюдські, національні, індивідуальні настанови, є актуальним напрямком дослідження проблем соціальної практики, пов'язаних з особистісним розвитком здобувачів освіти, їх творчою самореалізацією в цілісному процесі професійної підготовки.

4. Поняття «цінності», відбиваючи основу аксиологічного підходу, характеризується системою дій і вчинків. Звертання до ціннісних аспектів професійної підготовки особистості педагога забезпечує суб'єктний характер навчання в освоєнні змістовних і процесуальних аспектів майбутньої професії. Саме суб'єкт-суб'єктна взаємодія здобувачів освіти один з одним і викладачем максимально сприяє становленню, пізнанню й осмисленню власного «Я», забезпечуючи мотивацію, ціннісні орієнтації, активну позицію й уявлення про професію.

5. Професійна підготовка майбутніх педагогів професійного навчання, заснована на аксиологічному підході, сприяє вирішенню актуальних завдань сучасної освіти, пов'язаних з розвитком у здобувачів освіти системи освітніх і професійних цінностей: усвідомлення соціальної й особистісної значимості професії педагога, її гуманістичної місії й розуміння власного ставлення до базових ціннісних установок професії, а також мотивів, що забезпечують професійне становлення.

Перспективними напрямками подальших досліджень є, на нашу думку, обґрунтування доцільності й внесення необхідних корективів у зміст робочих

програм з метою посилення аксіологічної спрямованості професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.

Список використаних джерел

1. Белан Т. Педагогічні умови формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів професійного навчання. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. 2022. Т. 174. № 18 (174). С. 104-107. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7330655>.

2. Головач М. М. Ціннісні орієнтації сучасної людини: сутність, трансформація. URL: <https://bit.ly/3ntqUVI>. (дата звернення: 14.03.2023).

3. Гринюк С. П., Желуденко М. О. Аксіологічний підхід до формування професійної компетентності в майбутніх фахівців. Modern researches in psychology and pedagogy: collective monograph. Riga: Izdevnieciba «Baltija Publishing». 2020. С. 111-127. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-36-5/6>

4. Кравченко Л. Методологічні засади аксіологічного підходу у підготовці майбутніх викладачів закладів професійної освіти. Актуальні питання у сучасній науці. 2023. № 3 (9). С. 412-421, DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3\(9\)-412-421](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3(9)-412-421)

5. Мукан Н., Чубінська Н., Наконечна С. Застосування аксіологічного підходу у професійній підготовці сучасного фахівця. Академічні візії. 2023. Вип. 20. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/419/378>.

6. Пелех Ю., Кукла Д. Система цінностей майбутнього фахівця і його місце на сучасному ринку праці. Рівне: «Волинські обереги», 2019. 184 с.

7. Ткачов С. І., Ткачова Н.О., Ткачов А. С. Академічні цінності сучасної університетської освіти: суть, склад та значення. Polish science journal. 2020. № 8 (29). Р. 48-53.

8. Тюльпа Т. Аксиологічний підхід до формування соціальної компетентності майбутніх фахівців соціально-педагогічних спеціальностей у професійній підготовці. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2019. № 6 (93). С. 271-279. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2019-93-6-271-279>
9. Українське суспільство в умовах війни. Рік 2023: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. Є. Головахи, С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2023. 343 с.
10. Ткачова Н. О., Ткачов А. С. Система ціннісних індикаторів поліпшення якості вищої освіти. *Педагогіка та психологія: зб. наук. пр. Хар. нац. нац.пед. ун-ту*. 2019. Вип. 61. С. 180-192.
11. Шетеля Н. Аксиологічний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі культури і мистецтв. *Молодь і ринок*. 2022. Вип. 5 (203). С. 133-138
12. Antoniuk V., Alendar N., Bartkiv O., Honcharuk O., Durmanenko O. Axiological approach in professional pedagogical education. *Linguistics and Culture Review*. 2021. No. 5 (S4). pp. 687-699. DOI: <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS4.1709>
13. Kryvylova O., Sosnickaya N., Oleksenko K. Axiological approach to the psychological and pedagogical training of future teachers of the new generation. *Educational Dimension*. 2020. Iss. 3 (55). pp. 141-155. DOI: <https://doi.org/10.31812/educdim.v55i0.3954>
14. Shahobitdinov K. Axiological approaches to the development of professional responsibility of future teachers. *Science, innovation, education vital issues of the XXI century. Next Scientists Conferences*. 2023. No. 1(01), pp. 94-96. URL: nextscientists.com/index.php/science-conf/article/view/163 (date of access: 16.05.2025).

15. Siddikov B. Axiological approach in professional education of students. British View. 2023. Vol. 8 Iss. 3, pp. 94-97, URL: <https://britishview.co.uk/index.php/bv/article/view/211> (date of access: 18.05.2025).